

פ ר ט י - כ ל
ישיבה נה/שי"א של המטשלה
י"ד בתמוז תשי"א - 18.7.51

- ד. בן-גוריון - יו"ר (בסעיפים תל"ב-תל"ד)
- ט. שרת - יו"ר (מסעיף תל"ה ואילך)
- ד"ר ד. יוסף
- הרב י. מ. לוין
- פ. לבון
- ג. טאירסון
- הרב י. ל. הכהן מיסון
- א. קפלן
- פ. רוזן
- ב. ש. שיטרית
- ט. שפירא

נוכחים השרים:

י. ס. גרי (בחול)

בעדר השר:

ז. שרף - מזכיר

הישיבה נפתחה בשעה: 9:45

- תל.ב. חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון) תשי"א - 1951
- תל.ג. חוק משפחות חיילים שנוספו בטערכה (תגמולים ושיקום), (תיקון) תשי"א - 1951
- תל.ד. הצגות תיאטרון ביידיש.
- תל.ה. ייצור חמרים אנוסיביוטיים בישראל.
- תל.ו. סקירה
- תל.ז. דין וחשבון ועדת החקירה על האסון בסחצבת "אבן וסיד" בקסטל.
- תל.ח. בית הדין הבינלאומי בהאג.
- תל.ט. מנויים בדרגה י"ב.
- תמ. הדיסות העיר העתיקה בסבריה.
- תמא. מוסדות הילדים במעברות.
- תמב. שעות העבודה במשרדי המטשלה
- תמג. תכנית השכון העממי.
- תמד. שאלות.

סדר היום:

תלג. חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון)

תלג. חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום)

ראש הממשלה ד. בן-גוריון: אני רוצה להביא במניכס דבר, שלא יבזול

הרבה זמן. יש משלחת אחת, שאני יכול

לעמוד בפניה, זוהי משלחת של נכים. קבענו דרגות תשלום פטוריימות לנכים מ-30,25 לירות וכו', החיים מתייקרים, יש בערך 1,000 נכים ממלחמת השחרור, לחוד ישנה הבעיה של נכים ממלחמת העולם השנייה. מלבד 1,000 הנכים ממלחמת השחרור המקבלים תשלומים מאתנו, יש כאלפיים יתומים ומשפחות של חללים, שהם מקבלים עזרה בסכום של חצי מיליון לירות. ענין משפחות החללים לא היה דוחק עלי כמו ענין הנכים. יש להם תביעות לשנות התשלומים שהם מקבלים לאורך הסבב הכלכלי בארץ.

עכשיו משלמים להם 20,000 ל"י בערך לחודש,

זה יעלה את התשלומים ב-13,000 ל"י, והתשלומים ליתומים ולמשפחות החללים

יגדל מ-500,000 ל-700,000 ל"י.

מה שאני מציע הוא למסור לשר האוצר, לשר הבטחון

ולשר המשפטים לעיין בדבר. הם יעיינו בחומר שישנו ובהצעת שינוי החוק שישנה במסדר המשפטים ומסדר המשפטים ינסח את התיקונים לחוק.

השר א. ספלן: החוק בין כה לא יגיע לכנסת, זה יעבור

לממשלה החדשה, אם יש דברים קשים נדרוק

אותם, אולי אפשר בגבולות החוק הקיים לתת תוספת יוקר.

ראש הממשלה ד. בן-גוריון: אם אי אפשרי שינוי אחר מידי, אמכים למתן

תוספת יוקר, אבל רק לאחר הבחירות, כי אחרת

מתפרש כל דבר שאנו עושים אותו למען הבחירות.

ס ח ל י ס י ם לבחור בוועדת שרים לאשר על דעת הממשלה הצעות תיקונים לחוק הנכים (תגמולים ושיקום). חברי הוועדה - שרי האוצר, הבטחון והמשפטים או באי כוחם.

תלד. הצגות תאטרון ביידישראש הממשלה ד. בן-גוריון:

בפני עבודה רבה ולא אוכל להשתתף בישיבה
עד סיומה, אבל רוצה אני להשתתף בבירור

בדבר משפט משרד הפנים.

השר מ. שפירא:

עם הגברת העליה מאירופה בא מספר לא קטן

של אמנים המשחקים ביידיש, התארגנו שתי

להקות וביקשו רשות להציג "שני קוני למל" של גולדפדן וכדומה. יש ועדה על יד
משרד הפנים, בה מיוצגים סופרים, אמנים, האוניברסיטה ועוד, הם החליטו לא
להרשות הצגות אלו, למען לא תהיה פירצה העלולה להתרחב ולהתרחב. הם נותנים בדרך
כלל רשיונות לאמנים הבאים לביקור בארץ, רשיונות זמניים, אבל להקה היא דבר
קבוע, הם רצו לפתוח תיאטרון ביידיש, וזה עלול להיות לרועץ, ולכן פסקה הועדה
לא להרשות הצגות אלו. הם בכל זאת שיחקו, היה ענין להעמידנו לדין, לא נתתי
לעשות זאת, אבל מאידך הלכו מייסדי הלהקה והגישו תביעה לביית הדין העליון
על סמך הכתוב בהכרזת העצמאות על דבר חופש הלשון, היות ואידיש גם היא לשון,
שלדעתם הוכרו זכויותיה בהכרזת העצמאות.

פניתי למשרד המשפטים שיארגון את ההגנה על

משרד הפנים, אמר השר רוזן שהוא מתקשה בכך, אולי אפשר למצוא משהו מבחינת
בחוק, אבל זה לא יהיה קל, אבל אם נחליט להתיר, הרי זה יעזור מערה מהצד השני.
חשוב שתהיה החלטת הממשלה כיצד לנהוג בענין.

ראש הממשלה ד. בן-גוריון:

השר רוזן חשב קודם שהוא לא יבן על משרד

הפנים, זה אינו סוצא, אם תובעים למשפט

משרד ממשלתי אחד, לא ייתכן שמשרד ממשלתי שני יתחמק מלהגן עליו. יש שתי
ברירות: או שהממשלה מנינה על משרד המשפטים, תפסיד - תפסיד, תזכה - תזכה,
או שמבטלים את הפקודה בדבר איסור המשחק ביידיש.

אני חושש שנפסיד, אני חושב עכשיו הדבר לגופו

אינו נכון. כאשר היינו מעטים בארץ, הייתי אני קנאי, גם היום קנאי אני ללשון

העברית, אבל כאשר היינו מעטים אפשר היה להתאכזר, כיום אי אפשר לדון מאה אלף אנשים לחוסר קצת נחת. עתונים מוציאים בלשון הגרמנית ומי יודע בעוד איזה לשונות, ישנם דוברי יידיש, הם היום אחד השבטים, יש גם עליה מארצות המזרח שאינם יודעים יידיש, הם עכשיו הרוב בכל מקום, באים ויבואו גם יהודים מרוסניה, ואנו מוכרחים לקבל באהבה יסורים אלה. זוהי ההנאה היחידה שישנה לאנשים אלה, זה אמנם דבר אחראי מאד, אבל נראה לי שעלינו להתיר הצגות גם ביידיש.

הייתי עושה משהו לבני העתונים, הייתי

מכריחם שחלק יהיה בעברית.

כאשר הייתי במסיבת עתונאים באמריקה

השר מ. שפירא:

לחצו עלי בענין היידיש, אמרתי שהסכנה

היא שאם ניתן רשיונות ללא כל הגבלה יהיו שמונה עתונים ביידיש, עכשיו הם צריכים כולם להתאחד ולהוציא עתון אחד.

יש כאן צד מספטי וצד ציבורי. על הצד

השר מ. רוזין:

הציבורי דיבר ראש הממשלה, אוטיף אחר כך

כמה סלים לצד זה של הענין, כי סהעמדה נובעות גם מסקנות אחרות, למשל

לבני הצגה בגרמנית, סיד אדבר על זאת בקשר עם מקרה קונקרטי.

בנוגע לצד המספטי - הוצא צו על תנאי,

עורך הדין של הצד שכנגד הוא פר נחומובסקי. הדרך של הסכם בדרך כלל היא

שבהסכמת שני הצדדים הופך בית המשפט את הצו על תנאי לצו החלטי, יכול גם

הצד התובע לקחת בחזרה בקשתו. אילו היה זה עורך דין אחר, אפשר היה אולי

להשפיע עליו, אך היות והמדובר הוא על פר נחומובסקי, אני מפקפק אם נוכל

להידבר אתו שיקח בחזרה את בקשתו (השר ד. יוסף: הממשלה יכולה לבטל את

בחלטתה הקודמת, להודיע על כך לבית המשפט העליון ואז אין הענין לדיונו).

כנראה שזוהי דעה מוסכמת של חברי הממשלה, ואיני צריך לוטר סדוע מבחינה

מספסית מפוקק הוא הדבר, אבל היות ולא תהיה כנראה החלטת הממשלה להיענות

לתביעה, איני צריך לעמוד על זאת.

בנוגע לצד הציבורי - המועצה, שהשר שפירא

דיבר עליה, נקטה עמדה חמורה מאד נגד הצגות בשפות אחרות. לאורחים הבאים
 ארצה לזמן קצר הם נותנים בדרך כלל רשיון, אבל כאן הסדובר הוא על להקה
 קבועה, הם יסדו כאן תיאטרון קבוע. המועצה מבחינה בין "בסטרוולן" לבין
 תיאטרון קבוע, אבל לגבי הלשון הגרמנית אוטרים אפילו "גאסטרוולן". היה
 ענין עם אלברט בטרמן, שחקן עולמי ידוע, שהוא היום בן 84, הוא עזב
 את גרמניה בשנת 1933, הלך לגלות, כי לא רצה להיות במסטר שקהייטלר, הוא
 רצה לבוא הנה לקרוא הקראות כגברת אליזבט ברנר...

הנב' אלי, כש ברנר התנהגה בנטות רוח
 ובחוצפה, באה לארץ וקוראת קטעים מהברית

ראש הממשלה ד. בן-גוריון:

החדשה, זהו חוסר כל תרבות.

אלברט בטרמן לא רצה לקרוא קטעים מהברית

השר פ. רוזנ:

החדשה, כי אם דברי איבסן וכדומה. אסרו

עליו להופיע בארץ בשפה הגרמנית. זה היה בזמן העדרו של השר שפירא, הייתי
 מטלא מקום שר הפנים, אבל כאשר שאלה זו הובאה לפני לא רציתי להכריע בה
 לפי טעמי ולפי רוחי, הייתי מבטל את החלטת המועצה, אבל לא רציתי להפוך
 את הפוליטיקה של משרד הפנים ולשנותה. אני רק אוטר שמבקיטת עפדה בשאלה
 זו נובעות כל מיני מסקנות (השר פ. שפירא: יש הבדל בדבר).

השפה הגרמנית טרביזה כל יהודי, זהו ההבדל,
 זוהי פרובוקציה, אמנם לא מבחינה משפטית,

ראש הממשלה ד. בן-גוריון:

אבל מבחינה אנושית.

הופעות בשפה הגרמנית אסרנו על יסוד פניעת
 הפרעות.

השר פ. שפירא:

השר מ. שרת:

אני מצטער, כי הדבר לא הובא לפני המסמלה
 טרם שהוגשה התביעה. זה ענין עקרוני חשוב,
 זה יצא עכשיו שנמצאנו בגלל שקראו אותנו לדין. הקנאות שלי לעברית ידועה
 לכם, היא קנאות פעילה, יותר ספרים, יותר תיאטרות, הכל יותר מה שרבה
 ידיעת העברית, אבל לא באיסורים. אין אנו יכולים שיתפרטנו שאסור לשחק
 ביידיש בארץ, עד כמה שהדבר קשה צריכים אנו לסנת בענין.

ראש המסמלה ד. בן-גוריון: עלינו לבטל את המסמט, לא בדרך הפיכת הצו

על תנאי לצו החלטי, אלא על משרה הפנים
 לבטל את האיסור, ולא יהיה אז לבית המסמט העליון על מה לדון ויעשה העורך
 דין נחומבסקי מה שיעשה.

מ ח ל י ט י ם שר הפנים יבטל את החלטת המועצה לביקורת פרטים ומחזות
 בדבר איסור הצגות תיאטרון ביידיש.

(ראש המסמלה עוזב את הישיבה, שר החוץ יושב בראש)

תלה. ייצור חמרים אנטיביוטיים בישראל

השר א. קפלון: בא הנה לארץ פרופסור חן (צ'ן). הוא מנהל

מתנו משא ומתן על הקמת בית חרושת לאנטי-

ביוטיקס. הוא מתחייב להעמיד לרשותנו כל המסננים שלו, כל הסודות שלו
 ועזרה טכנית. הוא מבטיח עוד דבר, אם כי אינו יכול להיות אחראי לתוצאות:
 עזרה במשא ומתן בינלאומי. הוא מקווה שנוכל לקבל מהמוסדות הבינלאומיים
 את כל הסכומים הנחוצים במטבע חוץ, אבל אם יהיה צורך במשא ומתן, הוא מוכן
 להתערב לטובתו, אם כי כמובן אינה יכולה להיות כל התחייבות מצדו לקבלת
 הכספים, כי הוא אינו המחליט.